

Slovo k povzbuzení na neděli 1. června 2025, na **Sedmou neděli velikonoční** – C
Biblická čtení: Sk 7,55-60; Ž 22; Zj 22,12-14.16-17.20; Jan 17,20-26

Milé sestry, milí bratři,

ve čtvrtek jsme oslavili **Nanebevstoupení** Páně, za týden budou **Letnice**. Dnešní neděle, **sedmá velikonoční**, nás přenáší do oněch **devíti dnů** mezi oběma událostmi, jak o nich čteme v Novém Zákoně: Učedníci spolu s Pannou Marií a ostatními ženami **čekají** v Jeruzalémě na vyzbrojení mocí z výsosti, na Utěšitele, Přímluvce, který se dle Ježíšova slibu má stát silou jeho další přítomnosti v církvi, v křesťanství i v srdcích lidí. «Já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa» je Ježíšovo ujištění. Máme je vytesané i na svatostánku v našem kostele. I my bychom tak měli **čekat**. Aspoň na něco, na někoho, na Pána Boha, na nové vylití Ducha svatého. A naše čekání by mělo na sebe vzít i nějakou **konkrétní podobu**. Třeba formou aspoň nějaké svatodušní **novény**...

Zkusme však zaměřit svou pozornost na dnešní první čtení ze Skutků apoštolů. Máme před sebou **Štěpánův pohled do nebe** a jeho následné **kamenování**. Vše se muselo odehrát ne dlouho po Letnicích, v prvních měsících či nanejvýš několika málo prvních letech křesťanství; kamenování Štěpána je zpravidla datováno kolem roku 34. Jáhen Štěpán je dle biblického svědectví i následné úcty **prvním**, kdo pro vyznání Krista jako Božího Syna položil svůj život. Proto mu také přísluší čestný titul „**prvomučedník**“ (*protomartyr*), který mu přičkli již staří církevní otcové.

V biblickém textu o Štěpánově prvomučednictví je **celá řada momentů** hodných rozjímání:

Nejprve je to určitý **parallelismus** mezi Ježíšem a jáhnem Štěpánem, na kterém si svatopisec, svatý Lukáš, v celé pasáži dává velmi záležet: Jsou to předáci židovského národa, kteří usilují o Ježíšovu i Štěpánovu smrt, jsou pohoršeni hlásáním Kristova Božství. K procesu jsou povoláni křiví svědci. Kristus zůstává jako Beránek vedený na porážku, Štěpánova tvář «se podobá tváři anděla».

Parallelismus obou procesů a následné mučednické smrti nám tak chce připomenout, že **osud** skutečně **věrných** Kristových následovníků a následovnic bude v tomto **světě** leckdy nějak **podobný** osudu samotného Krista. Bude někdy poznamenán **nepřijetím**, příkrým **posuzováním**, možná křivými **obviněními**, nebo dokonce **odsouzením** či **pronásledováním**. Takový parallelismus ovšem platí **jen tehdy**, pokud je důvodem našich nesnází **opravdu podobnost s Kristem**, tedy naše **skutečná** křesťanskost: víra, naděje a především láska. Ne naše skutečné viny. A pokud se i **naše tvář**, forma existence v celém takovém **procesu** nepřestane podobat tváři **anděla**, i navzdory všem křivdám a vši nespravedlnosti.

Parallelismus Štěpána s Kristem, o kterém slyšíme, se tak chce stát **útěchou** pro ty, kteří jsou jim opravdu nějak **podobní**, kteří jsou opravdu pronásledováni a nepřijímáni pro svou spravedlnost, dobrotu, víru a lásku. Necht' se však stane **varováním** všem těm, kteří spravedlivě pronásledují a křivě proti nim svědčí, ať už z jakéhokoli důvodu. Varováním i těm, kteří by se do role mučedníků jen rádi **stylizovali**, ale přitom je jejich okolí jen upozorňuje na jejich zločiny.

Štěpán je dle Nového Zákona tedy **prvním člověkem**, kdo pro svou **víru** v Krista **položil život**. Jako první z křesťanů dostal mučednický „**věнец vítězství**“, jak ostatně naznačuje již i etymologie jeho řeckého jména **Stefanos**. Jako první se vydal **cestou**, kterou před ním dosud nikdo nešel, cestou následování Krista **až k prolití krve**.

Jistěže, **mučedníků svědomí i víry v Boha** byla již před svatým Štěpánem celá dlouhá řada. Už jen **ve Starém Zákoně** jich je **mnoho**, sám Štěpán ve své řeči zmiňuje třeba některé

pronásledované proroky. A mimo **biblické náboženství** je autentických mučedníků pro dobro a spravedlnost ještě mnohem a mnohem více.

Ale vysloveně **křesťanským mučedníkem** Štěpán je a zůstane **první**. Vydal se **nevyšlapanou** cestou **nejradikálnějšího** rozhodnutí dát svůj život **pro Pána Ježíše**, risknout to, přesvědčit se, zda vše, v co vložil svou životní naději, **je či není pravda**, zda Kristus je či není Božím Mesiášem.

A ve chvíli **kamenování**, ve chvíli odchodu z tohoto světa se dle novozákonního svědectví také přesvědčil, že svou naději **nevložil** do Ježíše **nadarmo**: «On však, plný Ducha svatého, pohleděl k nebi a spatřil Boží slávu a Ježíše, jak stojí po boží pravici».

Štěpánovo zvolání «vidím nebesa otevřená a Syna člověka, jak stojí po Boží pravici» je tak vyjádřením zkušenosti, že **Kristus** ve chvílích nejkritičtějších zůstává lidem **nablízku**. Že jim otevírá nebe, jak svědčí i celá Apokalypsa. A že proto **je a je Boží**. Aby lidé, podobně jako **Štěpán**, zvláště pokud jsou pronásledováni pro Kristovo jméno ve všech jeho podobách, **v pohledu** do otevřeného nebe našli **útěchu** a **silu**. A **potvrzení**, že Kristus v pravdě z mrtvých vstal.

Štěpánova zkušenost je **prototypem** všech podobných zkušeností. A zároveň výzvou při všech možných **kamenováních**, ať jsou jakéhokoli druhu a ražení, **vzhlednout k nebi**, kde je Kristus po Boží pravici...

Dnešní úryvek nám tak připomíná možná i následující: **Risknout**, že Pán Ježíš je Boží Syn a opravdu žije a je nám blízko, a tomu **přízpůsobit** svůj **život**, zejména v jeho rozhodujících chvílích, patří k jedné z nejpodstatnějších **charakteristik** křesťanské víry. Jakožto **vztahu k** neviditelnému **Bohu** skrze **Krista** silou **Ducha**.

Není to až tak překvapivé, neboť určitý **risk** přeci patří ke každému skutečnému **vztahu**. A dokonce ke každému lidskému **rozhodnutí**.

Každý **vztah** – s Bohem i člověkem – je vždy nějakým **riskem**. V případě **mezilidských** vztahů oboustranným a často skutečným. I **volba** ideálu je riskem, volba čehokoli, jakákoli lidská **činnost**, jakákoli skutečná **cesta** je – přinejmenším z našeho pohledu – nějak **riskantní**. U **vztahu s Pánem Bohem** je to sice **jiné** než u vztahu s lidmi. Bůh nás objektivně **zklamat nemůže**. Ale je to naše **víra**. Proto **z našeho pohledu** nejistoty, chvění a pochybností je vztah s ním, rozhodování se pro něj povětšinou velkým riskem, ba **riskem par excellence**. Vyplyvá to z charakteristiky tohoto **vztahu jakožto víry**. Ta v tomto světě vždy zůstane **jen vírou**, jejíž součástí je určitá **nejistota**. Blažené patření (*visio beatifica*) dávající jistotu všeho Božího je až doménou nebe, nikoli tohoto světa. Ten bude vždy jen nějak **slzavým údolím**.

To vše snad – a pochopitelně mnohem víc – svatý Štěpán ztělesňuje svým **prvomučednictvím**. Povětšinou sice **nejsme** postaveni před nejextrémnější podobu životního risku. Ale **každodenní risk** jít stále za **Pánem Ježíšem** – za dobrem, spravedlností a milosrdenstvím – i s **chvěním a pochybností** by měl být i naší **životní volbou**. I ostatní vztahy jsou nějak takové. A nejde jen o nějakou pragmatickou volbu, že nebe snad je či že druhé lidi potřebujeme. Především by mělo jít o **projev** naší **lásky** ke Kristu, lidem a světu. Vždyť jednou z podstatných vlastností každé lásky je, že **umí** pro toho, koho miluje, také **riskovat**...

Milé sestry, milí bratři, možná i pohled na prvomučedníka Štěpána se tak může stát součástí naší osobní **svatodušní novény**. Vzávat **Ducha svatého**, aby se stal i naší silou **risknout život**, risknout **milovat** Boha, Krista, lidi a svět. Jít s nimi **do vztahů**. Klidně i z našeho pohledu **nevyšlapanou** cestou. Silou **Ducha**, Boží lásky. Konečně **kritériem**, proč byl **Štěpán** vybrán za jáhna a hlasatele Kristova zmrtvýchvstání, bylo, aby byl «plný Ducha svatého»...